

עירובין פז. (המשנה) עד פח. (המשנה)

ביאורי מושגים

כי יותן - כדי שאוכלים יקבלו טומאה הם חייבים להיות מוכשרים במשקה. לכן רק אחרי שאחד מל המשקים (יין, דבש, שמן, חלב, טל, דם, מים - ר"ת של יד שחט דם) נגע באוכלים - הם מקבלים טומאה. אלא שלא די בכך שהמשקה יגע באוכל, יש צורך גם בכך שזה יהיה לרצונו של האדם.
ישנם שני סוגי רצונות - 1. האדם מעוניין שהמשקה יגע באוכל, 2. האדם מעוניין במשקה. הראשונים נחלקו האם מספיק אחד משני התנאים (הראב"ד) או שצריך את שני התנאים (הרמב"ם).

המשנה

תעלת מים העוברת בתוך חצר

אם יש בה עומק 10 טפחים ורוחב של 4 טפחים:

ת"ק: צריך לעשות מחיצה (בתוך התעלה) בכניסתה לחצר וביציאתה, (ואם עשו רק בצד אחד - לא מועיל).

ר' יהודה: ניתן להסתפק בכותל החצר שמעל התעלה.

אם אין בה עומק 10 ורוחב 4:

אין צורך במחיצה (כיוון שלתעלה אין שיעור שיגדירה ככרמלית).

עובדה:

חורי רה"ר (מקומות צרים המסתנפים מרה"ר) נחשבים רה"ר.

קושיה:

מדוע תעלה שצרה מ4 טפחים (היוצאת מכרמלית) לא תוגדר כחורי כרמלית (ותחשב כרמלית)?

תשובות:

- א. לגבי כרמלית לא נאמר דין 'חורי כרמלית ככרמלית'.
- ב. התעלה רחוקה מהכרמלית ולכן היא לא מסתפחת אליה.

רב דימי וזעירי נחלקו בשני עניינים: 1. האם מותר להשתמש במקום פטור כתחנת ביניים בין רשויות:

ר"ד: בדאורייתא - אסור, בדרבנן - מותר.

זעירי: תמיד אסור.

2. מהו הרוחב המינימלי של כרמלית:

ר"ד: 4 טפחים לפי כולם (וכך כמובן גם פסק ר' יוחנן).

זעירי: מח' תנאים (ור' יוחנן פסק כרשב"ג - 4 טפחים).

ברייתא

תעלת מים העוברת בתוך חצר

מהו הרוחב שבו מותר למלא מים:

ת"ק: 3 טפחים (פחות - מותר למלא, יותר - אסור)

רשב"ג: 4 טפחים (פחות - מותר למלא, יותר - אסור)

3
הסברים
לברייתא

רב דימי: ה'רוחב' שאליו מתייחסת הברייתא הוא המרחק שבין התעלה לבית. (התנאים נחלקו מהו גודלו של מקום פטור)

אם רוחב הגדה צר 3 או 4 טפחים הוא מוגדר מקום פטור ואז:

מותר להוציא דלי מהתעלה (שהיא כרמלית) לשים אותו על גדות התעלה (שהיא מקום פטור) ומשם להביאו הביתה (לרה"י).

זעירי: ה'רוחב' שאליו מתייחסת הברייתא הוא רוחב התעלה. (התנאים נחלקו מהו גודלה המינימלי של כרמלית)

אם התעלה צרה 3 או 4 טפחים היא מוגדרת מקום פטור ואז:
ניתן לטלטל מהתעלה לבית.

רבינא: ה'רוחב' שאליו מתייחסת הברייתא הוא גודל פתח הכניסה והיציאה (של התעלה לחצר). - התנאים נחלקו מתי אומרים לבד

אם הפתח צר 3 או 4 טפחים יש לנו מחיצה (והתעלה מוגדרת רה"י) ואז:
ניתן לטלטל מהתעלה לבית.

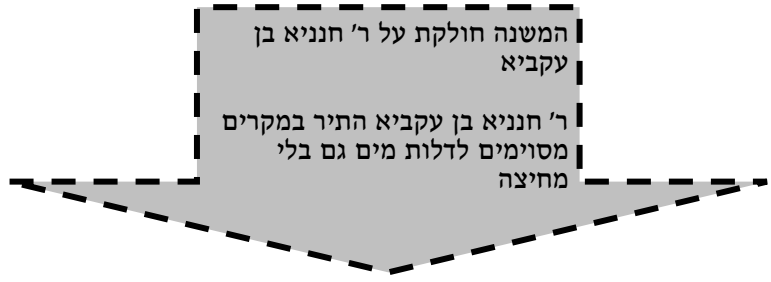
משנה

המשנה מתירה דליית מים מהנהר למרפסת. הגמרא מסתפקת האם היתר זה תקף גם לגבי שפיכת מים מהמרפסת לנהר.

הערות:
 1. כשהמרפסות רחוקות - מותר למרפסת עם המחיצה לדלות מים.
 2. כשבני המרפסת השניה לא היו שותפים בבניית המחיצה - אין הם אוסרים על המרפסת הראשונה.

שתי הערות אלו מבוססות על דברי רב הערה א': רב קבע שאדם לא אוסר דרך אויר.
הערה ב': רב קבע ש"ש דין גזל בשבת" (אדם המשתמש במקום בלי רשות לא נחשב כבעלים ולכן אינו אוסר את המקום)

מרפסת מעל לנהר:
 מותר למלא ממנה רק אם עשו לה מחיצה (או מעל המרפסת או מתחת) בגובה 10 טפחים.
שתי מרפסות הסמוכות זו לזו (המרחק האופקי ביניהם קטן מ-4 טפחים):
 אם עשו מחיצה רק לאחת המרפסות - אסור לשתי המרפסות לדלות מהחור שיש בו מחיצה (אלא אם כן המרפסות עירוב ביניהם)

ברייתא

זאת בעזרת שני שלבים וירטואלים:
 א. מעקמים וירטואלית את המשטח כך שיווצרו 4 דפנות וירטואליות בגובה של 10 טפחים.
 ב. ממשיכים וירטואלית את הדפנות הוירטואליות הללו עד למימי הכנרת.

אנו מניחים שלקיחת הפסולת מוקדם בבוקר לא נבעה מרצון ליהנות מהטל אלא מחוסר זמן. (עיין בביאור מושגים)

3 היתריו של חנניא ב"ע לאנשי טבריה

1. משטח מעל ים הכנרת (גדות ים זה נחשבות מחיצה) ברוחב של 24X24 טפחים שבמרכזו חור בגודל 4X4 טפחים - ניתן לשאוב מים מהחור.
2. אדם שלקח מוקדם בבוקר את פסולת התבואה (הגבעולים והעלים) כדי לכסות בה את פירותיו - הטל שעל הפסולת לא מכשיר את הפירות.
3. מותר להחזיר הביתה מגבת שניגבו בה ואין חוששים שמה יסחוט אותה).